

Pomladna pesem

Ljubim sonce,
sonce, vse ogrevajoče,
vse kar zemlja nosi,
kar iz nje pognati hoče.

Ljubim seme,
seme, ki nevidoma vzkali,
raste v bilko,
v plod zori.

Ljubim ženo,
ženo, ki rodi otroke —
mehko božajo jih
moške rōke.

Ljubim silo,
vsemu prvo silo,
z njo veselje
v skladje se je zlilo.

Oblak in roža

Žejno roža
kapljo je izpila,
ki iz oblaka
vanjo se je izlila.

»Zbogom, dragi,
v daljo spet hitiš,
neugnani se
le prostosti veseliš!«

Roža sama
spet na zemlji je cvetela,
s svojim cvetjem
še bolj je dehtela.

Drevesa

O, rad imam drevesa,
ko brez listja so
na spómlad in v jeseni:
z vetrom šibajo vrh hriba
zrak in svod megljeni.

Snažna so,
ustvarjena za domišljijo,
vsa pripravljena
za poročno so odejo snežno
ali — da iz tisoč popkov zažarijo ...

Jastog

Tristo kozarcev vina izpij,
in rešen si svoje žene, skrbi —
Število bolečin je obilo,
a majhno kozarcev število.
Nič drugega nam ne ostane,
kot da si z vinom zdravimo rane.
Zakaj bi z lakoto slavo lovil,
mar bi se s plaščem lenobe pokrill!
Razkolji jastoga, pečenega rdeče,
presekaј skrbi in bolesi skelečel
Izsesaj ga do trdih lupin,
nagrmadi jih do svetih višin.
Z vinom omamljeni preletimo noč,
na večnih perotih pojoč —

Mintjivost

Od blestečih gor, kipečih do neba,
velika Rumena reka divjá —

Val, ki se na daljnjo pot je utnil,
vé, da se nikdar ne bo povrnil.

Gospod, v zrcalo se poglej —
stara je siva glava ti,
le vzdihljaji tvoji so mladi —

Zjutraj v svili črni,
bili tvoji so lasjé
in kot sneg srebrni

se zvečer bleste.

Kdor noče umiraje trpeti,
naj vihti čašo, in mesec-tovariš
naj mu v grlo sveti!

Stresi umazani drobiž skoz okno smejó,
ga bo že kdo pograbil po cesti gredé.

Trista kozarcev bom zvrnil nocoj,
zakoljite ovna,

pijte in žrite z menoj!

Jutranji zvon, v vojni boben, v hiši riž,
ali je, ali ga ni, vseeno zaspiš —

Le mesec na nebu nikoli ne zaspi,
mislimo na pijanost, bratje,
ki ji konca ni —

Preteklost je mrtva,
neznano, kaj prinese jutri dan —
nesmrten samo je Litaipė,
kadar je pijan —

*Odlomki iz komedije
„Medicina v Črni mlaki“*

Samogovor Jakoba Opombe

V žgani pijači
duh se nam jači,
doza je — circa —
en, dva požirka.

Blaženo žganje
seje in žanje!
V duši sto bakel
ti prižge en sam frakelj.

V grlu te stisne,
glavo preblisne,
za idejo ideja
na svet se prismeja.

Samó da ga malo
žvrkneš v goltalo,
začnejo se dreti
ti v prsih soneti

In pošastne balade
završé sred čelade
kakor besni tajfuni
v puštinjah na luni.

V stekleničici žganja
je modrosti, spoznanja,
da zlahka zasučé
filozofom vsem buče.

Kdor ga pije iz vneme
mu sestavlja sisteme,
in bolj ko ga pije,
mu cveto teorije.

Bogato, opojno
nam življenje da dvojno,
siromak vodopivec
je sam svoj škodljivec.

Doza je — circa —
en, dva požirka,
če se primeri,
tudi tri, štiri.
Svarijo nas: škodi
moški narodi,
čire žgè, rane
v prebavne organe!

Narava pa pravi:
Teši in zdravi,

duše očisti,
in jetra, obisti. —

Utrujen spočij se,
potem spet nalij se
kot verni in pravi
klativitez sanjavi!

V teoriji si genij,
le nihče te ne ceni,
v klavni praksi
priznan, a bedak si.

Doza je — circa —
en, dva požirka,
če se ravno primeri,
tudi več kakor štiri.

Ako peti ne, šesti
ti mora pomesti
poslednje zmotnjave
iz zakurjene glave.

Prvi in zadnji!
Kako smo navadni!
Zadnji in prvi!
Klavni črvi!

★

Dvogovor mladenke in mladeniča

Ona

Tako mi je, odkar sem s tabo znana,
kot da se v mojem srcu zbira moč
neslutena, tajinstvena, ki zbrana
vsa združi naju, preživi nekoč.
Ves dan bi pela, od te sile gnana
in kot brez uma rajala vso noč.
Moj fant, kričala bi iz vsega grla,
tako sem srečna, da bi kar umrla!

On

Kot vila si, ki iz srčnih žarkov prede
neskončno radost zanj, ki ima jo rad,
kot cvetka, ki je zapustila grede
in živega človeka šla iskat,
da ga v svoj aromati raj odvede.
Vse zvezde so ti sestre, mesec brat.
Od tebe so mi čustva razsvetljena.
Boš moja ljubica? Boš moja žena?

Ona

Nobena me ne zadrži zapreka,
pa naj se mi upre vesoljni svet.

On

A očka in njegova apoteka?

Ona

Preljubi moj, prebijeva ta led.

On

Potem sva že najsrečnejša človeka,
kar nosi jih čarobni naš planet.
Povej mi, dragica, kaj si dejala,
ko mojo zadnjo pesem si prebrala?

Ona

Da tudi ti si, ljubi, mislil name,
ko k tebi hrepenel je vsak moj dih.
Med šmarnice, vijolice, ciklame
si vplel ime mi v svoj dehteči stih.

On

Med lomke hčerke nezlomljive mame.

Ona

Zdaj zmeraj bom kraj tebe in kraj njih.
Tako sem radostna, tako vesela,
da bom od same sreče skoprnela.

On

Res, srečna si, še meni srečo daješ,
ki taval mimo nje sem kdo ve kam.
Ne moti ábotni te ljudski lajež
in ne sprašuješ, kaj naj jaz ti dam.
Še za neumno burko me ne kaješ,
ki nekako prisiljen jo igram.
Vse so kreposti in vedrine v tebi.
Kdo ljubil in oboževal te ne bi?

Ona

Že ko si prvokrat mi segel v roke,
si zbudil v meni polno sanj in nad,
nemirne, prekipevajoče zvoke,
ki so vabili v bučno me pomlad,
na pestra polja, na dišeče loke,
ned ptičje petje v solncu sred livad.
A z rahlo božajočimi večeri
opojno tajno krila sem v nemiri.
In prvič sem zazrla se v višave,
v zaupno migotanje zvezd z nebá,
zamislila v njih večne se postave,
ki čuti jih srce, jih ne spozná,
a ve, da so prijazne, dobre, prave.
Pod njimi sva se srečala midvá.
In dočakala v sladki sem omami
pogosto uro, ko se jutro drami.
Zavedala se nisem, kaj je z mano —
samo nihče na svetu naj ne zve,
da vsako uro, pozno ali rano,
srce mi nekaj šepetá drhté.
In spraševala sem se neprestano:
Kdaj ga bom zopet videla in kje?
Vsa srečna sem postala iznenada.
Sem grda, ker še bolj bila bi rada?

On

Največja sreča je dolžnost, vsem dana.
Svobodni duh do nje gradi nam most,
ki v snu pradedov je prerokovana,
a najdeta jo smelost in vedróst,

če pojde z njima tvoja razigrana,
zavzeta, presenečena mladost.
Podari mi jo! Kjer bom hodil z njo,
ovire vse pred nama se podro.

Ona

Saj vsa je tvoja v svetlem siju sreče.
Samo povej, me imaš resnično rad?

On

Ah, ljubica, resnično. In goreče
ponavljam slednjo noč nešteto krat,
ko skozi okno zrem v nebo bleščeče:
Našel sem, še pridobil bom zaklad.
In dolge, dolge ure zvezde zlate
mi v dušo sijajo, ko mislim nate.
Iz temnega vejevja ob potoku
prepeva slavec v ostrmemo noč,
pomladno hrepenenje svoje zvoku,
vso radost, vse gorje zaupajoč,
a luna plove v sijnje zlatem loku,
ki v strugi strne se v poljoč obroč.
In vém, ko v veličastje vse to zrém,
da najino je, ker je lastno vsém.

† Silvin Sardenko

Michelangelo

I.

Pogledi so mi skoraj ostrmeli.
Apolon z Muzo... Amor s Psiho gleda
sanjavo vame... Nimfa jim soseda
Satire vinske vabi v raj veseli.

Ne boste moje duše več objeli.
Ne tvoja lepa, Lionardo, Leda;
ne tvoja tiha Simonetta bleda;
ne tvoja vedra Venus, Botticelli.

Odkar sem tvoje vzljubil freske, Giotto,
in tvoje svete slike, Perugino,
in Fra Angelika Madan krasoto:

Spoznal sem večne misli veličino,
umaknil k njej sem v božjo se samoto
in sklenil, da bom služil njej edino.

II.

Sedaj umolkni, ti srce gizdavo!
 V pristan se vračam. Sonce se je skrilo.
 Podaj mi roko, Doloroza, milo!
 Odgovor oster čaka mojo slavo.

Kako so leta tekla mi vihravo!
 Vihtel sem veslo s ponosito silo,
 umetnost mi je sukala krmilo.
 Mogoče vendar zgrešil pot sem pravo?

Za ladjo prazne plavajo mi penè.
 In noč se bliža. Morda noč brez dneva.
 Vsa dela moja tonejo brez cene...

Na kamen dleto, v hramu kist sameva.
 Križ dajte moj, da roka ga oklene.
 Ni v čutih giba več, ne v srcu gnava.

Josip Ciril Oblak

Spominček iz zorne mladosti

(Iz »Knjige spominov«.)

Mojo zorno mladost je izpolnjevalo »Mirje« in njegova družina. Kadar mi je bilo te »druhal« dovolj, sem jo ubral v Rožniške gozdove, — Ljubljanski grad, — to veliko znamenje našega, mojega rodnega mesta pa mi je ostal kakor toliko drugim ljubljancem — čudno-neverjetno dolgo — tuj. Rožnik pa mi žari skozi dobe in čase prav v mojo sedanost v svoji rožnato-svetli luči. Naj mu bo posvečeno v mojih »Spominih« posebno poglavje. Pa se mi je pridružil nekoč ali pa je bilo narobe — mlad slok fant istih let. Morda sva tudi skupaj šla že kar iz mesta — tega se ne spominjam več, a da sva skupaj hodila po poti, ki drži od nekdanjega »Roženeka« proti razgledu in Šišenskemu vrhu, to tako dobro vem, da bi lahko pokazal mesto na tem potu, kjer je hipno obstal moj spomin, — živ, svetel in neugonobljiv kakor blesk brušenega diamanta... Še danes ga vidim — nežnega, visokega fanta, kako je korakal z menoj, ki sem bil tedaj tudi nenavadno droben fantič, — tega bo zdaj skoro 50 let.

Kar hušne ob potu v bregu iz male luknje droben ptiček in zacvrči. Videvši, od kod je prišel iz zemlje, hitro sežem v odprtino in izvlečem iz gnezdeca še drobnejše bitje, na pol golo, hitro dihajoče in odpirajoče svoj še mehek kljunček. Oni drobnji ptiček je pricvrčal nazaj in začel begati okoli one odprtine ter obupno vreščati: bila je »stara«. Nevem, kakšna misel, ki je nisem izrekel, me je v tem hipu navdajala. Ljubil sem ptiče in še danes ne bi mogel biti brez — njih. Menda sem si hipno zaželel vzeti nebogljene ptička s seboj, ga vzrediti doma, izpitati ga — Bog ve s čim — ter z zanimanjem gledati in študirati njegov — nadaljnji razvoj. Moj spremljevalec pa je menda uganil mojo hipno misel. Pristopil je k meni, pogledal zdaj ubogo malo živalico, čepečo na moji dlani, zdaj še bornejšo čivkajočo mater, v bregu iščočo, me tako proseče milo pogledal in s prav tako presunljivim glasom dejal, da ga še danes vidim in slišim, vsega takšnega, kakršen je bil: »Ti! Daj ji ga nazaj!« Nič drugega! Seveda sem to takoj storil. Oni sloki fant, ki me je spremljal, je bil mladi gimnazijec Oton Župančič. Od tedaj imam Otona tudi osebno rad.